

بهبود مشکلات املایی در دانش آموزان پایه پنجم

بابک نژاد محمد^۱، جعفر نژاد محمد^۲

۱- کارشناسی رشته آموزش و پرورش ابتدایی

۲- کارشناسی رشته آموزش و پرورش ابتدایی

nejhadbabak@gmail.com

MDOI-02-2026.0258
MNR-272-2-E9B009
چکیده

پژوهش حاضر با هدف بهبود مشکلات املایی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی دبستان شهید سعیدی روستای ابراهیم آباد شهرستان میاندوآب صورت پذیرفت. تحقیق حاضر از نوع، تحقیقات توصیفی است که به صورت اقدام پژوهی انجام شد. جامعه آماری پژوهش، تمام دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی دبستان شهید سعیدی روستای ابراهیم آباد شهرستان میاندوآب بودند که در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵ به تحصیل اشتغال داشتند و کل جامعه آماری که ۱۵ نفر بودند به عنوان نمونه انتخاب شدند. روش گردآوری اطلاعات از نوع مشاهده و بررسی املا دانش آموزان است. برای بهینه سازی روش آموزش املا (به عنوان یک ماده درسی که قابل آموزش است، نه به عنوان یک درس که همیشه ارزشیابی می شود)، در کنار روش مرسوم دیکته گویی از روش های نوین آموزش املا، ارائه کاربرگ های آموزش املا، روش های تقویت حافظه دیداری و ... بهره گرفته شد و کلمات در قالب اسلاید در اختیار دانش آموزان قرار گرفت. بر اساس نتایج، راهکارهای اجرا شده بر خطاهای املایی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی تاثیر دارد و مهارت های نوشتاری، دقت و توجه و حافظه دیداری آن ها بهبود می یابد و مطالب را بهتر به یاد می آورند.

کلمات کلیدی: اقدام پژوهی، املا، پایه پنجم، دانش آموزان و دوره ابتدایی

املا واژه ای عربی است، به معنی پرکردن، بر سر جمع سخن گفتن، تقریر مطلبی تا دیگری آن را بنویسد (لغت دهخدا؛ ۱۳۶۳). در کنار این واژه، مردم واژه دیگری را نیز به کار می برند، به نام دیکته که کلمه ای فرانسوی به معنی مطلبی که کسی بگوید و دیگری بنویسد می باشد. آنچه در این امر حائز اهمیت است این است که در میان چهار مهارت اصلی زبان آموزی (گوش دادن، سخن گفتن، خواندن و نوشتن) بر هیچ کسی این نکته ابهامی ندارد که مشکل ترین مرحله، نوشتن است. در آموزش املا یک نمونه و یا ترتیب حروف مدنظر است و در آن خلاقیت مطرح نیست. املا یک کلمه، بسیار مشکل تر از خواندن آن است زیرا بازشناسی یک کلمه یک عمل رمزگردانی است (Sabalani & Sabalani, 1400).

مشکلات املا نویسی، از عمده ترین علل و عوامل زمینه ای در بروز و تشدید افت تحصیلی و بسیاری از دیگر مشکلات تحصیلی دانش آموزان در دوره ابتدایی به شمار می رود (Okari, 2016; 2017; Erdogan, Singh et al, 2017). مطالعات متعددی نشان داده است که وجود یا احساس به وجود ناتوانایی های یادگیری و کم توجهی به آن می تواند به صورت مستقیم و غیر مستقیم تبعات نامطلوبی نظیر کاهش خودباوری، افت اعتماد به نفس و حرمت خود را در دانش آموزان ایجاد نموده و مسائلی نظیر کاهش احتمال پذیرش در گروه همسالان و در نتیجه بروز انزوای اجتماعی در مدرسه را دامن می زند (Sakiz, 2018; Cavioni, Grazzani & Ornaghi, 2017). از این رو مطالعه در این زمینه به ویژه در دانش آموزان ابتدایی از اهمیت بسزایی برخوردار است. اصطلاح ناتوانی یادگیری اولین مرتبه توسط ساموئل کرک در سال ۱۹۶۲ مطرح شد (Afrooz, 2006). ناتوانی یادگیری اصطلاح عامی است که به گروهی ناهمگن از اختلالات اطلاق می شود و به صورت دشواری های جدی در اکتساب و کاربرد گوش دادن، حرف زدن، خواندن، نوشتن، استدلال کردن یا ناتوانایی های ریاضی تظاهر می کند (Miyah Nahri, 2010). اختلال املا از شایع ترین انواع اختلال یادگیری است (Sadeghi & Foroughi, 2010). این اصطلاح برای کودکانی به کار برده می شود که با وجود هوش طبیعی، بسیار بد می نویسند (Alcock et al, 2000). نقص در بیان نوشتاری از مشکلات خاص یادگیری است که شامل ویژگی هایی چون مشکل در هجی کردن صحیح، دستور و نشانه گذاری صحیح، وضوح یا سازمان دهی بیان نوشتاری است. مشکلات املا نیز به اضافه کردن، حذف کردن یا جایگزینی صامت ها و مصوت ها به جای یکدیگر گفته می شود (American Psychiatric Association (APA), 2013). آمارها نشان می دهد که حدود ۲۷ تا ۲۸ درصد از کل ناتوانی های یادگیری را اختلال املا تشکیل می دهد (Kronenberger et al, 2000). مول، کانز، نیوهاف، برودر و اسکالتی کورن (۲۰۱۴) با بررسی ۱۶۳۳ دانش آموز میزان شیوع اختلال املا را حدود ۷ درصد گزارش کرده اند. در ایران نیز آقابابایی، ملک پور و عابدی (۱۳۹۰) میزان شیوع اختلال های بیان نوشتاری در دانش آموزان پایه های دوم و سوم دبستان های تهران را ۶ درصد اعلام کردند.

نوشتن یکی از اصلی ترین مهارت های اساسی است که پیش نیاز موفقیت های تحصیلی بوده و در زندگی روزمره افراد کاربرد بسیار زیادی دارد چرا که در دنیای امروز، کسانی که در مهارت های خواندن و یا نوشتن خود دچار مشکل هستند، در شرایط نامناسبی قرار می گیرند و گاهی عملکرد آن ها مختل می شود (Sabalani & Sabalani, 2021). مشکلات در زمینه نوشتن از ابتدای ورود به مدرسه بر سایر فعالیت های آموزشی کودکان، تاثیر منفی می گذارند و موفقیت تحصیلی، شغلی و اجتماعی آنها را به خطر می اندازد (Naraghi, Naderi & Seif, 2023). مشکلات نوشتاری می توانند به قدری ناکامی ایجاد کنند که دانش آموزان از همه یادگیری ها اجتناب کنند زیرا نوشتن ابزار باارزشی برای یادگیری است. چنانچه برای رفع این مشکل تدابیری در نظر گرفته نشود، در بسیاری از این موارد این دانش آموزان مشکل خود را به بزرگسالی خواهند برد. در صورتی که مشکل این کودکان هر چه زودتر شناسایی و رفع نشود بر اثر گذشت زمان و تثبیت ناتوانی، جبران آن به صرف وقت و انرژی فراوان نیاز خواهد داشت. لذا توجه به آموزش این کودکان، از ضروریات نظام آموزشی است (Niyazi, 2009). اهمیا املا در این است که دانش آموز باید واژه هایی که شنیده است را بدون کم و کاست بنویسد. الفاظ و واژه ها باید به خوبی مقصود نویسنده را بیان کنند و بازگوکننده مقاصد و نیت او باشند. ازاین جهت است که از دیرباز املا را در مدارس تدریس می کرده اند و برای درست نوشتن قواعدی به دست آورده اند و کتاب هایی دراین باره تدوین کرده اند (Karimi & Alizadeh, 2013). در این زمینه باید گفت که در برنامه آموزشی دوره دبستان اهدافی چون آموزش صورت صحیح نوشتاری واژه ها و جمله های زبان فارسی، تشخیص اشکالات املایی دانش آموزان و رفع آنها، تمرین آموخته های نوشتاری دانش آموزان در رونویسی برای درس املا در نظر گرفته شده است. البته املا دانش آموزان را یاری می کند تا مهارت های خود را در زمینه هایی مانند گوش دادن با دقت، تمرکز و توجه داشتن به گفتار گوینده (معلم)، آمادگی لازم برای گذر از رونویسی (نوشتن غیرفعال) به جمله نویسی و انشا (نوشتن فعال) نیز تقویت نمایند (Zandi et al, 2006). دوره ابتدایی حساس ترین مرحله آموزش و پرورش است که باید به همه ی جوانب آن از جمله املا توجه خاص شود. دانش آموزان باید از سال های اولیه تحصیل به اهمیت املا و کاربرد آن در زندگی آشنا شوند و با توجه به نیازی که دارند به خوبی آن را بیاموزند تا دچار مشکل نشوند. به دلیل کاربرد املا در تمام موارد زندگی یادگیری صحیح آن الزامی است (Najafi et al, 2019). اکثر متخصصان برای نوشتن نقش اساسی قائل هستند و از آن برای یاد دادن، خواندن و هجی کردن استفاده می کنند. اگر پزشکان، مشاوران، معلمان و مربیان به موقع و دقیق مشکلات کودکان و دانش آموزان را تشخیص دهند می توانند راه حل مناسب و منطقی را برای حل مشکل انتخاب کنند (Bolandou et al, 1400).

اینجانب آموزگار پایه پنجم ابتدایی دبستان شهید سعیدی روستای ابراهیم آباد شهرستان میاندوآب با تعداد ۱۵ نفر دانش آموز پسر هستم. پس از گذشت چند هفته از شروع سال تحصیلی و تدریس بخش هایی از کتاب

فارسی و آغاز زمان ارزیابی دانش آموزان در درس املا بر اساس موارد مشاهده شده در خصوص مشکلات املائی رایج و مورد انتظارم، بنا بر تجربیات چندساله ای که در این زمینه و در کلاس پنجم ابتدایی داشتم، متوجه ضعف تعدادی از دانش آموزان کلاس در درس املا شدم. در ابتدا بر این باور بودم که شاید این ضعف به دلیل آموزش مجازی سال های قبل و تأثیرات سه ماهه تعطیلات تابستانی و دور بودن آنها از کتاب، درس و مدرسه بوده است و باگذشت زمان و با تمرین و تکرار وضعیت املا آنها بهبود می یابد اما بعد از گذشت ماه مهر از نتایج حاصل از املا آنها ناامید شدم. این سؤالات برای من مطرح شده بود: چه مسائلی زمینه ضعف املا دانش آموزان را فراهم می کنند؟ چرا بعضی از دانش آموزانی که در سایر درس ها نتیجه مقبولی به دست می آورند، در درس املا عملکرد مقبولی از خود نشان نمی دهند؟ با توجه به جایگاه درس املا در آموزش های مدرسه ای و نیز آثاری که این مسأله در دانش آموزان دارد، بسیار ضروری و مهم می نمود که جهت رفع این مهم دست به اقدام بزنم تا شاید از عواقب جبران ناپذیر آن ممانعت به عمل آورم. مسأله اصلی که من با آن روبرو بودم این بود که چه شیوه ها و روش هایی را اتخاذ نمایم تا ضعف املا دانش آموزان کمتر شود و در نتیجه کارایی آموزشی بیشتری داشته باشند.

روش

تحقیق حاضر از نوع، تحقیقات توصیفی است که به صورت اقدام پژوهی انجام شد. جامعه آماری پژوهش تمام دانش آموزان پایه پنج ابتدایی دبستان شهید سعیدی روستای ابراهیم آباد شهرستان میاندوآب بودند که در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵ به تحصیل اشتغال داشتند و کل جامعه آماری ۱۵ نفر بودند به عنوان نمونه انتخاب شدند.

با آغاز سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵ و بررسی نتایج املا دانش آموزان متوجه ضعف تعدادی از دانش آموزان کلاس در درس املا شدم. بیشتر دانش آموزان بغیر تعدادی در کلاس درس در املا عملکرد مناسبی داشتند. مشکلات صحیح نویسی مانعی بزرگ بر سر راه اندوخته های علمی دانش آموزان است. دانش آموزی که در ارائه تکلیف نوشتاری مشکل دارد، دچار کاهش عزت نفس و احساس محرومیت می شود و به طور مناسب و کامل قادر به بیان و اظهار معلومات خود در قالب تکالیف نوشتاری نیست و پیامد آن می تواند دلسردی نسبت به درس و انجام تکالیف و بدخطی و درنهایت افت شدید درسی و تکرار پایه گردد. در نتیجه تصمیم به حل مسأله گرفتم تا دانش آموزان از عوارض این مشکل بیش از این آسیب نبینند و آینده آنها دچار مخاطره نگردد.

یافته ها

گردآوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل و تفسیر داده ها (شواهد ۱)

پس از مواجهه با مشکل املا دانش آموزان با توجه به سؤال هایی که برایم مطرح شده بود و برای ترسیم هرچه بهتر وضع موجود، به گردآوری اطلاعات در این خصوص پرداختم. به منظور گردآوری داده ها و جهت توصیف وضع موجود، از شاخص های کیفی و کمی مانند مصاحبه، مشاهده، بررسی اسناد و مدارک مانند املا دانش آموزان استفاده کردم که داده های به دست آمده از آن، به من در پی بردن به دلایل بروز مسأله یاری رساند.

مصاحبه

در طی ۳ ماه اول سال تحصیلی از مصاحبه سازمان نیافته استفاده کردم.

الف) صحبت با معلم های سال گذشته دانش آموزان: وقتی در این مورد با معلم های سال قبل صحبت کردم، آنها نیز به وجود ضعف املا بعضی از دانش آموزان اشاره کردند. همچنین از آنها در مورد روش برگزاری زنگ املا سؤال کردم.

ب) خود دانش آموزان: در گفت و گویی که با هر یک از آنها داشتم می گفتند بیشتر زمانشان را صرف سایر درس ها می کنند و معمولاً برای درس املا مطالعه و تمرین ندارند یا وقت بسیار کمی به این کار اختصاص می دهند و در مقایسه با سایر دروس، به این درس اهمیت کمی می دهند. آن ها می گفتند در سال های قبل هم در درس املا ضعیف بوده اند.

مشاهده

با استفاده از روش مشاهده مستقیم به بررسی برگه املاهای برگزار شده و علت های غلط نویسی دانش آموزان پرداختم و پس از بررسی املا دانش آموزان به این نتیجه رسیدم که در درس املا مشکلاتی وجود دارد که برخی از آنها عبارتند از:

ضعف در عمل آموزش، ضعف در حافظه دیداری، ضعف توجه و دقت، تکرار حروف، کم یا زیاد نوشتن نقطه، دندانه و...

املاهای دو ماه نخست سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵ مورد بررسی قرار گرفت که ارزشیابی املاهای برگزار شده در ماه های مهر و آبان در جدول زیر آمده است:

جدول شماره ۱. جدول فراوانی ارزشیابی املا دانش آموزان در دو ماه اول سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵

ماه	خیلی خوب	خوب	قابل قبول	نیاز به تلاش	جمع
مهر	۱	۴	۵	۵	۱۵
آبان	۴	۴	۳	۴	۱۵

همچنین این دانش آموزان تکالیف املایشان را به درستی و به طور کامل انجام نمی دادند.

با استفاده از روش هایی مانند مشاهده، مصاحبه و بررسی اسناد به جمع آوری داده ها در رابطه با وضع موجود پرداختم و با این یافته ها به علل به وجود آمدن مسأله پی بردم. نتایج زیر حاصل تجزیه و تحلیل داده ها است:

۱- آموزش نادرست و ضعیف بار آمدن دانش آموزان در پایه های قبل

۲- کم اهمیت دانستن درس املا توسط دانش آموزان

۳- ضعف در حافظه دیداری

۴- عدم دقت و توجه

۵- مشکلات مربوط به بعد روانی دانش آموزان

۶- عدم توجه خانواده به مشکلات تحصیلی دانش آموزان

برای انتخاب راه حل از کتاب های متعدد از جمله کتاب اختلالات یادگیری نوشته عزت الله نادری و مریم سیف نراقی و اختلالات یادگیری نوشته مصطفی تبریزی استفاده کردم. سپس برای استفاده از تجربیات همکاران مسأله را از همکاران محترم پرسیده و از تجربیات و راه کار های آنها استفاده کردم. با در نظر گرفتن عوامل مطرح شده و راهکارهایی که در منابع علمی و توسط همکاران برای برطرف نمودن مشکل املا پیشنهاد شده بود، با توجه به شرایط و امکانات مدرسه و ظرفیت دانش آموزان و نیز محدودیت زمانی تلاش کردم راهکارهای جدیدی برای تقویت املا دانش آموزان ارائه دهم تا املا دانش آموزان تقویت شود. برای تحقق این امر موارد زیر انتخاب گردید:

۱- چندین جلسه برای رفع مشکلات دانش آموزان در حافظه دیداری و عدم دقت و اشکالات آموزشی با دانش آموزان کار شود و تمرین های لازم برای بهبود عملکرد آنها در این حیطه ها انجام شود.

۲- اختصاص جلساتی برای صحبت در مورد اهمیت املا و درست نویسی و تأثیر آن

۳- اختصاص یک زنگ برای آموزش املا، به این صورت که یک ساعت درس املا به آموزش املا و یک ساعت نیز به املا گرفتن اختصاص می یابد.

۴- آموزش لغات بارزش املائی به دانش آموزان

۵- استفاده از کاربرگ های خلاقانه و روش های نوین املا گویی

۶- استفاده از روش های همسال سنجی و خودسنجی با نظارت معلم جهت تصحیح املا دانش آموزان

۷- تشویق پیشرفت دانش آموزان در درس املا

در این مرحله برای اینکه یافته های تحقیق عملی، دارای اعتبار باشد، ضرورت داشت که افرادی باصلاحیت، آن را ارزیابی کنند. جهت کسب اعتبار در خصوص اجرا و اثربخشی راه حل های انتخاب شده، گروهی که شامل: مدیر، معلم پایه ششم مدرسه، کارشناس آموزش و پرورش ابتدایی و دو تن از کارشناسان اختلالات یادگیری به عنوان ناظر و منتقد راهکارهای خود انتخاب شدند تا از ابتدا از نظرات و انتقادات آنان بهره مند گردم. آنها موضوع مورد مطالعه را تأیید کردند و ابراز نمودند که املا از دروس مهمی است که مانند درس هایی چون ریاضی و علوم نیاز به آموزش دارد. آنها علت بیشتر اشتباهات دانش آموزان در املا را ناشی از ضعف در حافظه دیداری میدانستند و روش هایی را در جهت تقویت حافظه دیداری دانش آموزان پیشنهاد کردند.

به کارگیری راه حل ها

برنامه ریزی های لازم برای اجرای راه حل ها به مدت یک ماه صورت پذیرفت که بعدها اجرای این راه حل ها تا پایان سال ادامه داشت. در گام اول برای رفع کم اهمیت شمردن درس املا توسط دانش آموزان، چند جلسه در مورد اهمیت املا و درست نویسی و اهمیت آن در زندگی برای دانش آموزان صحبت شد. در گام دوم با توجه به اینکه بیشترین مشکل دانش آموزان در زمینه ی حافظه دیداری، عدم دقت و اشکالات آموزشی بود بنابراین فعالیت هایی برای تقویت حافظه دیداری، عدم دقت و اشکالات آموزشی انجام شد:

۱- ابتدا دو تصویر، انتخاب و یک به یک به دانش آموزان نشان داده شد. بعد، تصویرها را مخفی کردیم و به ترتیب از هر یک از آنها خواسته شد که جزییات آن تصاویر را نام ببرند. سپس این روش روی سه چهار تصویر دیگر نیز پیاده گردید تا حافظه دیداری دانش آموزان بالا برود. دو، سه مرتبه این کار انجام شد تا نتیجه خوبی به دست آمد. این فعالیت در گروه کلاسی در برنامه شاد در چند مرحله پیگیری شد.

۲- چند فعالیت املائی برای تقویت حافظه دیداری تهیه شد و در زنگ املا انجام شد که مورد استقبال دانش آموزان قرار گرفت و خود دانش آموزان ابراز می کردند که باعث شکل گیری کلمات در ذهنشان شده و در جلسات بعدی املا این کلمات را با اشتباه خیلی کمتری نوشتند.

۳- در زنگ املا از روش های خلاقانه برای تقویت حافظه دیداری دانش آموزان استفاده شد. مثلاً چند دانش آموز انتخاب می شدند و در فرصت داده شده به صفحات مشخص شده کتاب نگاه می کردند و بعد از اتمام زمان، کلماتی که به خاطر سپرده بودند را روی تخته می نوشتند.

در گام سوم، در زنگ های فارسی ابتدا آموزش حروف و بعد کلمه را شروع کردند و شش گروه از کلماتی را که ارزش املائی داشتند و یا تعداد غلط آن ها بیشتر بود، بده دانش آموزان می دادند و از آنها می خواستند کلماتی را که دارای این حروف هستند، از درس های کتاب فارسی دریاورند (ز - ذ - ظ - ض) -، (ث - س - ص)، (ت - ط)، (ع - ه - ح)، (ق - غ). سپس این لغات با ارزش املائی برای تقویت حافظه دیداری دانش آموزان در گروه کلاسی قرار می گرفت. در گام چهارم سعی شد از تکالیف و کاربرگ های خلاقانه املا برای تقویت دقت و درست نویسی دانش آموزان استفاده شود. در گام پنجم، سعی شد در کنار روش املاگویی معلم مدار مرسوم، از روش های نوین آموزش املا مانند املا آینه ای، املا تقارنی، املا حفظی، کامل کردن جمله ناقص و روش های خلاقانه دیگر هم استفاده گردد. در گام ششم، در زنگ املا بیشترین لغات غلط املا پای تخته نوشته و معنی می شدند. بعد از این که دانش آموزان معانی لغات غلط خود را یاد می گرفتند، ابتدا به صورت شفاهی و بعد در دفترهای خود با آنها جمله می ساختند، مانند کلمه عظمت = بزرگی، و برای غلط های املائی خود هم خانواده می نوشتند یا بیشترین کلمات غلط املائی را پای تخته می نوشتند و سایر دانش آموزان هم معنی، هم خانواده و متضاد آنها را بیان می کردند و ابتدا با آنها به صورت شفاهی و پس از آن، در دفترهای خود با آنها جمله می ساختند. در حین ساختن جملات رعایت علائم نگارشی سفارش می شد. همچنین نکات املائی در گروه کلاسی ارسال و یادآوری می شد. در گام هفتم از روش همسال سنجی و خودسنجی برای تصحیح املا دانش آموزان استفاده شد. در گام هشتم پیشرفت املا دانش آموزان مورد تشویق قرار می گرفت.

گردآوری اطلاعات (شواهد ۲)

در بخش شواهد یک به مشکلاتی از قبیل ضعیف بودن ارزشیابی دانش آموزان و علل بررسی غلط های املائی دانش آموزان در درس املا اشاره شد. وضعیت کل دانش آموزان از نظر اشکالات املائی مورد بررسی قرار گرفت. در این بخش به تغییرات حاصل شده در وضع موجود می پردازد. در اواخر سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵ با توجه به فعالیت های انجام شده در کلاس و خانه دانش آموزان پیشرفت چشمگیری در درس املا داشتند و بیش از

پیش به درس املا علاقه مند شده بودند. پس از اجرای راهکارها در دانش آموزان تغییراتی به شرح زیر ایجاد شده بود:

از طریق مشاهده مستقیم

۱- تعداد غلط های املائی دانش آموزان مخصوصا در حیطه اشکالات آموزشی و حافظه دیداری به شدت کاهش یافته است.

۲- دانش آموزان از روش های اجرا شده در کلاس استقبال و به اجرای آن ها علاقه نشان دادند. تکالیف املایشان را کامل انجام می دادند و در انجام تکالیفشان اشتباه کمتری داشتند.

۳- دانش آموزان در پایان نتیجه مطلوبی در ارزشیابی های املا کسب کردند.

از طریق مصاحبه

هنگام گفت وگو با دانش آموزان پی بردم که آنها از روش های اجرا شده در کلاس لذت می بردند و به اجرای آنها علاقه مند بودند و از نتایج ارزشیابی بعد از اجرای راهکارها ابراز رضایت کردند.

بررسی املا دانش آموزان

با بررسی املاهای دانش آموزان متوجه تقویت و بهبود املا آن ها مخصوصا در حیطه اشکالات آموزشی، حافظه دیداری و عدم دقت شدم. املاهای سه ماه آخر کلاس حضوری سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵ مورد بررسی قرار گرفت که ارزشیابی املاهای برگزار شده در ماه دی، بهمن و اسفند در جدول زیر آمده است (با توجه به شرایط جنگی کشور در جدول ذیل اواخر ماه اسفند و ماه های فروردین و اردیبهشت اعمال نشده است):

جدول شماره ۲. جدول فراوانی ارزشیابی املا دانش آموزان در سه ماه آخر کلاس حضوری سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵

ماه	خیلی خوب	خوب	قابل قبول	نیاز به تلاش	جمع
دی	۵	۲	۳	۵	۱۵
بهمن	۶	۲	۳	۴	۱۵
اسفند	۷	۲	۲	۴	۱۵

بحث و نتیجه گیری

املا به عنوان یکی از دروس زمینه ساز برای درس های دیگر، نیاز به کسب توانایی های لازم دارد. دقت، توجه و حافظه دیداری و شنیداری سالم و قوی همچنین ارائه مطالب گفته شده از طریق معلم با شیوه های جذاب می تواند دانش آموز را در جهت کسب موفقیت در نوشتار صحیح و درست یاری نماید. این اقدام پژوهی با هدف بهبود مشکلات املائی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی دبستان شهید سعیدی روستای ابراهیم آباد شهرستان میاندوآب صورت پذیرفت و سعی شده است با استفاده از راه حل هایی که با مطالعات مختلف و بررسی های متنوع به آنها دست یافتیم، برای حل مشکل املا دانش آموزان گام بردارم. برای بهینه سازی روش آموزش املا (به عنوان یک ماده درسی که قابل آموزش است نه به عنوان یک درس که همیشه ارزشیابی می شود)، از روش های نوین آموزش املا، ارائه کاربرگ های آموزش املا، روش های تقویت حافظه دیداری و ... بهره گرفته شد. در کنار روش مرسوم دیکته گویی از روش های جدید آموزش املا استفاده شد و کلمات در قالب اسلایدها در اختیار دانش آموزان قرار گرفت. استمرار برنامه در طول سال تا پایان درس، توانست وضعیت املا دانش آموزان را بهبود دهد تا با این کار گامی در رفع اشکالات املائی رایج، به ویژه تقویت حافظه دیداری برداشته شود. شایان ذکر است که نتایج به دست آمده در ارزشیابی دانش آموزان نشان می دهد که بدا انتخاب راه حل های مناسب می توان به وضع مطلوب که همان ارتقا سطح کیفی در املا و ایجاد علاقه در دانش آموزان به درس املا است، دست یافت. نتایج این پژوهش با یافته های سبلانی طالش مکئیل و (۱۴۰۰) و نجفی، سراجی و شیر (۱۳۹۶) همسو است. در این زمینه جهت برخورد با مشکلات املانویسی دانش آموزان پیشنهادهایی به همکاران گرامی ارائه شده است:

- ۱- پرونده دانش آموزان را مطالعه کنند چون برای شناخت اولیه آنها بسیار ضروری است.
- ۲- همکاران محترم قبل از هر اقدامی، علت مشکل را پیدا کنند و بعد با ارتباط صمیمانه خود با شاگردان، در جهت رفع مشکل گام بردارند.
- ۳- دانش آموزان از نظر شنوایی تست شوند و با راهنمایی والدین به پزشک مراجعه کنند. به همین منظور معلم آگاه باید در روزهای اولیه این تست را در کلاس انجام دهد و اگر دانش آموز مشکل شنوایی دارد، معلم او را به نزدیک خود بیاورد تا دانش آموز صدا را به خوبی بشنود.
- ۴- یادگیری و آموزش املا را با استفاده از روش های نوین املا و با به کارگیری روش تلفیقی در کلاس درس جذاب کنند و از دادن تکالیف بی هدف در منزل بپرهیزند.

۵- اولیا را از ضعف دانش آموزان در کلاس آگاه کنند و جلسات با اولیا (همراه یکبار) تشکیل شود؛ چراکه خانواده نقش اساسی در آموزش و تربیت فرزندان ایفا می کند و هرچه رابطه و تعامل بین خانواده و مدرسه (والدین و معلم) بیشتر باشد، این تأثیرگذاری بیشتر خواهد بود.

۶- از آنجایی که آگاهی از پیشرفت در ایجاد انگیزه تأثیر بسیار دارد، دانش آموزان را از میزان پیشرفتشان آگاه کرده و نقاط قوتشان را برجسته نمایند.

۷- سعی شود املا دانش آموز ضعیف با املا دیگر دانش آموزان مقایسه نشود و فقط با املاهای قبلی خودش مقایسه شود و هر بار تشویق شود تا پیشرفت کار بیشتر شود.

- Afrooz, G., A. (2007). *Learning disorders*. Tehran: Payame Noor University.
- Aghababai, S., Malekpour, M., & Abedi, A. (2013) comparison of executive actions in children with and without Spelling learning disability: performance in the Nepsi neuropsychological test. *Clinical Psychology Quarterly*, 4 (3), 35-40.
- Ahmadi Givi, H., Moein, M., Shahidi, S. J., & Dehkhoda, A. A., (2006). *Dehkhoda dictionary*. Rozaneh, Tehran. first volume.
- Alcock, J., Nokes, K., Ngowi, F., Musabi, C., Mcgroger, S., & Mbise A. (2000). *From orthography to phonology: An attempt at an old interpretation*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Bolandou, z., Kazemi, M., Behzadnia, N., & Mahdie, M. (2021). Investigating the causes of problems in students' spelling and solutions for its treatment. *Studies in psychology and educational sciences*, 62(4), 249-258.
- Moll, K., Kunze, S., Neuhoff, N., Bruder, J., & Schulte-Körne, G. (2014). Specific learning disorder: Prevalence and gender differences. *PLoS one*, 9(7), e103537.
- Naderi, E., & Seif Naraghi, M. (1402). *Learning disorders*. Tehran: Amir Kabir.
- Najafi, S., Najafi, F., & Davari, A. (2019). How could we solve the problem of correct spelling of words whose last sound is "he" or "conjugation" with educational solutions? National conference of professional research in psychology and counseling with the approach of new achievements in educational and behavioral sciences "from the teacher's point of view".
- Najafi, S., Seraji, F., & Shiri, K. (2017). Improving Students' performance in Dictation and Composition by Using Action Research. *Scientific Quarterly Teacher Professional Development*. 2(3). 83-107.
- Niyazi, M. (2009). Learning disabilities. *Research Educational Quarterly*, 18, 37 & 38.
- Karimi, B., & Alizadeh, H. (1996). *Spelling learning disorders Assessment and training program*. Tehran: Arasbaran.
- Karimi, Y. (2010). *Learning disorders*. Tehran: Savalan.
- Tabrizi, M. (2012). *Treatment of spelling disorders*. Tehran: Fara ravan.

Tabrizi, M., Tabrizi, N., & Tabrizi, A., (2012). Treatment of dictation problems. (Print 27). Tehran: Fara ravan.

Zandi, B., Nematzadeh, S., Saamaaei, S. M., & Nabifar, Sh. (2006). An Analysis on the Persian Spelling Errors in the 2nd Grade Elementary Students. Journal of Exceptional children, 20(6), 660-639.

Sabalani Talshmakaee, N. & Sabalani Talshmakaee, Kh. (2021). Improving students' spelling problems by using new spelling teaching methods and smart teaching aids (board, projector and computer). Journal of New Developments in Psychology, Educational Sciences and Education, 4 (35), 136-147.

Shokohi Yekta, M., & Parand, A. (2006). Learning disabilities. Tehran: Tayeb.

Sakiz, H. (2018). Students with Learning Disabilities within the Context of Inclusive Education: Issues of Identification and School Management. International Journal of Inclusive Education, 22 (3), 285-305.

Singh, C. K. S., Singh, A. K. J., Razak, N. Q., & Ravinthar, T. (2017). Grammar Errors Made by ESL Tertiary Students in Writing. EnglishLanguage Teaching, 10 (5), 16-27.